

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผล

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบศูนย์ทรัพยากรการเรียนรู้สำหรับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ซึ่งดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ศึกษาสภาพปัญหาการใช้สื่อ และความต้องการเกี่ยวกับศูนย์ทรัพยากรการเรียนรู้จากผู้ที่เกี่ยวข้อง คือ ผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอน และนิสิต เพื่อที่จะนำข้อมูลที่ได้มาประมวลเป็นข้อคำถามในแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบศูนย์ทรัพยากรการเรียนรู้ ให้ครอบคลุมเนื้อหาใน 6 ด้าน คือ การบริหารทั่วไป บุคลากร อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ การบริการ และงบประมาณ โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็น
2. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นมาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางในการสร้างรูปแบบการจัดตั้งศูนย์ทรัพยากรการเรียนรู้ สำหรับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
3. สร้างรูปแบบศูนย์ทรัพยากรการเรียนรู้จากข้อมูลที่ได้วิเคราะห์ได้ จากนั้นนำรูปแบบศูนย์ทรัพยากรการเรียนรู้ สำหรับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่สร้างขึ้น ให้ผู้เชี่ยวชาญ 7 คน ประเมินโดยใช้แบบประเมินด้านแบบชิ้นงาน แบบประมาณค่า 5 ระดับ นำผลมาวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.34 อยู่ในระดับเหมาะสมมาก

ผลการวิจัย

1. ได้รูปแบบศูนย์ทรัพยากรการเรียนรู้ สำหรับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ซึ่งเป็นเอกสารประกอบด้วยเนื้อหาทั้งหมด 4 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 บทนำ หลักการและเหตุผล ปรัชญาและปณิธาน
ตอนที่ 2 รายละเอียดของรูปแบบศูนย์ทรัพยากรการเรียนรู้ สำหรับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ตอนที่ 3 แบบแปลนพื้นที่อาคารศูนย์ทรัพยากรการเรียนรู้ สำหรับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ตอนที่ 4 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

หลักการและเหตุผลที่จัดตั้งศูนย์ทรัพยากรการเรียนรู้ สำหรับมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาลักษณ์ เพื่อเป็นแหล่งกลางในการรวบรวมวัสดุอุปกรณ์ ผลิตและพัฒนา
ซ่อมแซมและให้บริการสื่อการเรียนการสอนแก่ผู้สอนนำไปใช้ในการเรียนการสอนให้บรรลุ
วัตถุประสงค์ได้เร็วขึ้น รายละเอียดของรูปแบบศูนย์ทรัพยากรการเรียนรู้ สำหรับมหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาลักษณ์ โดยแบ่งเป็น 6 ด้าน คือ 1) การบริหารทั่วไป โดยแบ่งเป็น นโยบาย
คือ ศูนย์ทรัพยากรการเรียนรู้ สำหรับมหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาลักษณ์ ให้บริการแก่นิสิต
นักศึกษา อาจารย์ผู้สอนในมหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาลักษณ์ รวมทั้งบุคคลภายนอกใน
หน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและเอกชน 2) อาคารสถานที่ สถานที่ตั้ง และห้องต่าง ๆ 3) บุคลากร
ประกอบด้วย หัวหน้าศูนย์ทรัพยากรการเรียนรู้ ผู้ช่วยหัวหน้าศูนย์เทคโนโลยีการศึกษา นักวิชาการ
เทคโนโลยีการศึกษา นักวิชาการคอมพิวเตอร์ นักวิชาการเงินและบัญชี เจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษา
เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ เจ้าหน้าที่ธุรการ นักวิชาการฝึกอบรม
เจ้าหน้าที่พัสดุ ช่างศิลป์/กราฟิก 4) วัสดุอุปกรณ์ ควรมีดังนี้ ครุภัณฑ์ประเภทที่ใช้ในสำนักงาน
วัสดุที่ใช้สำหรับการผลิตสื่อการศึกษา วัสดุสำหรับบริการให้ยืม อุปกรณ์และครุภัณฑ์ประจำ
สำนักงาน อุปกรณ์ในการผลิตสื่อการศึกษา ครุภัณฑ์สำหรับให้บริการ ทะเบียนประวัติ
สื่อการศึกษาแต่ละชิ้นเพื่อทราบอายุการใช้งานและการซ่อมแซม 5) การบริการ ประกอบด้วย
ให้บริการสื่อการเรียนแก่บุคคลภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาลักษณ์
ให้บริการแลกเปลี่ยนสื่อการระหว่างศูนย์เทคโนโลยีการศึกษาต่างสถาบัน มีการจัดวางกฎระเบียบ
ในการยืม การรับคืน แจกจ่าย หน่วยงานสื่อการศึกษาให้ผู้ใช้บริการได้ทราบ บริการให้คำปรึกษา
และฝึกอบรมเกี่ยวกับการผลิตสื่อการศึกษาให้เหมาะสม กับวิชาที่เรียน จัดทำสถิติการดำเนินงาน
แสดงไว้อย่างต่อเนื่อง สำรวจปัญหาและความต้องการของผู้ใช้บริการอย่างสม่ำเสมอ สื่อการเรียน
การสอนที่ให้บริการ แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ สื่อประเภทวัสดุ สื่อประเภทอุปกรณ์ และ
ครุภัณฑ์ และ ประเภทเครื่องมือที่ใช้ในการผลิตสื่อการเรียนการสอน 6) งบประมาณ แหล่งที่มา
ของงบประมาณ ในการจัดตั้งและดำเนินงานศูนย์ทรัพยากรการเรียนรู้ สำหรับมหาวิทยาลัยมหา
วิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาลักษณ์ ได้มาจากเงินงบประมาณจากมหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาลักษณ์
และการสนับสนุนจากองค์กรเอกชน ประมาณการงบประมาณ ส่วนนี้ทั้งสิ้น 5,336,900 บาท
โดยแบ่งเป็น งบประมาณในการปรับปรุงอาคารศูนย์ทรัพยากรการเรียนรู้ และงบประมาณใน
การจัดซื้อวัสดุและครุภัณฑ์ ผลที่คาดว่าจะได้รับ คือ เป็นศูนย์กลางในการบริการสื่อการศึกษา
เป็นแหล่งกลางในการผลิตสื่อการศึกษาของอาจารย์ผู้สอน เป็นศูนย์ให้คำแนะนำและคำปรึกษาใน
การผลิตสื่อ การใช้สื่อให้เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน เป็นศูนย์กลางในการออกแบบและ
พัฒนาระบบการเรียนการสอน เป็นแหล่งการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นแหล่งเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร

และความรู้ด้านสื่อและเทคโนโลยีการเรียนการสอน เป็นแหล่งผลิตจัดหา และซ่อมแซม สื่อการศึกษา

2. ผลการประเมินศูนย์ทรัพยากรการเรียนรู้ สำหรับมหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ของผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ผลที่คาดว่าจะได้รับการจัดตั้งศูนย์ทรัพยากรการเรียนรู้ อยู่ในระดับความเหมาะสมมากที่สุด วัตถุประสงค์ของ ศูนย์ทรัพยากรการเรียนรู้ และบุคลากร และ หน้าที่ของบุคลากรของศูนย์ทรัพยากรการเรียนรู้ อยู่ในระดับความเหมาะสมมากที่สุด หลักการ และเหตุผล ประชุมและปณิธานของศูนย์ทรัพยากรการเรียนรู้ และการบริการ และสื่อการเรียน การสอนของศูนย์ทรัพยากรการเรียนรู้ อยู่ในระดับความเหมาะสมมาก สถานที่ตั้ง อาคารและ ห้องต่าง ๆ ของศูนย์ทรัพยากรการเรียนรู้ อยู่ในระดับความเหมาะสมมาก นโยบายของ ศูนย์ทรัพยากรการเรียนรู้ โครงสร้าง และแผนผังโครงสร้างของศูนย์ทรัพยากรการเรียนรู้ และ วัสดุอุปกรณ์ของศูนย์ทรัพยากรการเรียนรู้ อยู่ในระดับความเหมาะสมมาก งานประมาณในการจัดตั้ง ศูนย์ทรัพยากรการเรียนรู้ อยู่ในระดับความเหมาะสมมาก

อภิปรายผล

รูปแบบศูนย์ทรัพยากรการเรียนรู้ สำหรับมหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ ราชวิทยาลัย ซึ่งจัดทำเป็นเอกสารประกอบด้วยเนื้อหาทั้งหมด 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 บทนำ หลักการและเหตุผล ประชุมและปณิธาน ซึ่งหลักการและเหตุผลที่ จัดตั้งศูนย์ทรัพยากรการเรียนรู้ สำหรับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อเป็นแหล่ง กลางในการรวบรวมวัสดุอุปกรณ์ ผลิตและพัฒนา ซ่อมแซมและให้บริการสื่อการเรียนการสอนแก่ ผู้สอนนำไปใช้ในการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้เร็วขึ้น และมีปณิธาน คือ เป็น ศูนย์กลางในการให้บริการจัดการหา ผลิต พัฒนา และซ่อมแซมสื่อการศึกษา เพื่อให้กระบวนการ เรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และให้คำปรึกษา และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ ด้านสื่อและเทคโนโลยีการศึกษาแก่สังคม ซึ่งสอดคล้องกับ ไชยยศ เรื่องสุวรรณ (2526, หน้า 113) ที่กล่าวว่า แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษามีบทบาท 4 ด้านด้วยกันคือ

- 1) ด้านการปรับปรุงการเรียนการสอน มีหน้าที่ในการจัดหาสื่อและเครื่องมือต่าง ๆ ที่จะใช้ในการ เรียนการสอน
- 2) ด้านการศึกษาพิเศษการฝึกอบรมและการวิจัย คือ การให้ความช่วยเหลือด้านสื่อ และเครื่องมือเพื่อใช้ในกิจการพิเศษการฝึกอบรมการค้นคว้าวิจัย
- 3) ด้านประชาสัมพันธ์สถาบันต่อ ชุมชน
- 4) ด้านสร้างความเป็นผู้นำทางวิชาชีพ แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้จะเป็นศูนย์รวมของ ทรัพยากรการเรียนรู้ ซึ่งสามารถช่วยทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสในการศึกษาค้นคว้าได้อย่างกว้างขวาง

ตอนที่ 2 รายละเอียดของรูปแบบศูนย์ทรัพยากรการเรียนรู้ สำหรับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้แบ่งเป็น 6 ด้าน คือ การบริหารทั่วไป อาคารสถานที่ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ การบริการ และงบประมาณ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการบริหารงานของหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ที่ต้องประกอบด้วยปัจจัยสำคัญ 4 ประการ คือ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Materials) การจัดการ (Management) ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ก่อให้เกิดผลต่อกระบวนการบริหารงาน หลักและวิธีการบริหารงานที่ได้รับความนิยมมากที่สุด คือ “POSDCORB” ซึ่งเป็นกระบวนการบริหารที่วิเคราะห์โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการ คือ ลูเธอร์ กุลลิก (Luther Gulick) และลินคอล์น เออร์วิค (Lyndall Urwich) (Gulick & Urwich, 1973, p.17) แบ่งเป็น 7 ขั้นตอน คือ

- 1) การวางแผนหรือการวางโครงการ โดยการกำหนดวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติงาน แนวปฏิบัติ งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และเวลาที่ใช้ในการดำเนินงาน
- 2) การจัดหน่วยงาน เพื่อกำหนดหน้าที่ของหน่วยงานย่อย และบุคคลในตำแหน่งต่าง ๆ ให้ชัดเจน
- 3) การจัดบุคลากร โดยจัดคนให้เหมาะสมกับงาน การบรรจุแต่งตั้ง การฝึกอบรมต่าง ๆ ตลอดจนการพิจารณาให้พ้นจากงาน
- 4) การอำนวยการ ติดตามดูแลการปฏิบัติงานและการนิเทศงาน ซึ่งต้องอาศัยเทคนิคต่าง ๆ ทั้งทางจิตวิทยามนุษยสัมพันธ์ และองค์ประกอบอื่น ๆ อีกมากมาย
- 5) การประสานงาน เพื่อให้การดำเนินงานไปด้วยความเรียบร้อย สำเร็จผลตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติงาน
- 6) การรายงาน การเสนอรายงานผลการปฏิบัติงานต่อผู้บังคับบัญชา ให้ทราบความก้าวหน้าของงานทุกระยะ และให้ผู้ร่วมงานได้มีโอกาสทราบด้วยเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีร่วมกัน
- 7) การจัดงบประมาณ การดำเนินงานเรื่องการเงิน การวางแผนการใช้จ่ายเงิน การเสนอของอนุมัติ และควบคุมการใช้จ่ายเงิน

ตอนที่ 3 แบบแปลนพื้นที่อาคารศูนย์ทรัพยากรการเรียนรู้ สำหรับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ศูนย์ทรัพยากรการเรียนรู้ สำหรับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตั้งอยู่ในบริเวณมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ส่วนกลาง ศูนย์วังน้อย อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี อาคารถูกพัฒนาปรับปรุงจากอาคารเดิมอาคารใดอาคารหนึ่ง โดยแบ่งเป็นอาคาร 2 ชั้น และมีห้องต่าง ๆ อย่างเป็นสัดส่วน โดยชั้นที่ 1 เป็นส่วนสำหรับการให้บริการเพื่อความสะดวกต่อผู้มาขอรับบริการ ส่วนชั้นที่ 2 เป็นห้องของผู้บริหารศูนย์ และเป็นห้องปฏิบัติการอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ อรรถพร พรสีมา (2542, หน้า 19) ที่ให้ความเห็นว่า ศูนย์ทรัพยากรการเรียนรู้ควรตั้งอยู่ ณ ตำแหน่งใดจึงจะส่งเสริมให้นักเรียนได้รับประโยชน์สูงสุด ถ้าเลือกได้ควรอยู่ชั้นล่างของอาคาร เพื่อความสะดวกของผู้ใช้บริการ

ตอนที่ 4 ผลที่คาดว่าจะได้รับ การจัดตั้งศูนย์ทรัพยากรการเรียนรู้ สำหรับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยนั้น จะได้รับประโยชน์ดังนี้ 1) เป็นศูนย์กลางในการบริการ

สื่อการศึกษา 2) เป็นแหล่งกลางในการผลิตสื่อการศึกษาของอาจารย์ผู้สอน 3) เป็นศูนย์ให้คำแนะนำและคำปรึกษาในการผลิตสื่อ การใช้สื่อให้เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน 4) เป็นศูนย์กลางในการออกแบบและพัฒนาระบบการเรียนการสอน 5) เป็นแหล่งการเรียนรู้ด้วยตนเอง 6) เป็นแหล่งเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และความรู้ด้านสื่อและเทคโนโลยีการเรียนการสอน 7) เป็นแหล่งผลิตจัดหา และซ่อมแซมสื่อการศึกษา จากประโยชน์ จะทำให้เกิดผลดีต่อการจัดการศึกษา โดยจะทำให้การเรียนการสอนมีการพัฒนาและปรับปรุงอยู่เสมอ ทั้งด้านอาจารย์ผู้สอน และนักเรียนนักศึกษา ทำให้ก่อเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างสูงสุด โดยสอดคล้องกับ ณรงค์ มุกดาแสงสว่าง (2540, หน้า 26 - 28) ที่ได้กล่าวถึงหน้าที่ของศูนย์ทรัพยากรการเรียนรู้ไว้ว่า การให้ข้อเสนอแนะ ศูนย์ทรัพยากรการเรียนรู้จะต้องจัดเตรียมหาข้อเสนอแนะต่าง ๆ แก่ผู้ใช้บริการเป็นประจำ การให้การศึกษา ฝึกอบรม ซึ่งจะจัดการฝึกอบรมเมื่อใดขึ้นอยู่กับความต้องการ และปัญหาที่ต้องการแก้ไข การให้การศึกษาอบรมทางด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาจะช่วยให้คุณภาพของการเรียนการสอนได้รับการปรับปรุงให้ดีขึ้น การจัดหาสื่อและสิ่งจำเป็น ศูนย์จะต้องจัดหาสื่อการสอน สิ่งอำนวยความสะดวก และสิ่งจำเป็นต่าง ๆ ซึ่งจัดให้สอดคล้องกับความต้องการทั้งผู้สอนและผู้เรียน การผลิตสื่อการเรียนการสอน เป็นหน้าที่ของศูนย์ที่จะต้องแก้ปัญหาให้แก่ผู้สอนและผู้เรียนในด้านการผลิต เพื่อให้ได้สื่อการสอนตรงกับความต้องการในการเรียนการสอน ให้ความช่วยเหลือ โดยให้คำแนะนำให้รู้จักวิเคราะห์ปัญหาทางการเรียนการสอน และช่วยแนะนำเทคนิค วิธีการต่าง ๆ เพื่อช่วยแก้ปัญหาการเรียนการสอนในด้านเทคโนโลยีการศึกษา การให้ข้อเสนอแนะ เป็นการให้ข้อเสนอแนะทางเทคโนโลยีทางการศึกษา และสื่อการเรียนการสอน แก่ผู้สอนและผู้เรียนเกี่ยวกับการเลือกหา การใช้ การจัดทำ การผลิตวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ว่าอะไรจึงจะเหมาะสมและดีที่สุด

ผลการศึกษารูปแบบศูนย์ทรัพยากรการเรียนรู้ สำหรับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีรูปแบบโครงสร้าง และองค์ประกอบตามแนวคิดที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า และการสำรวจความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง คือ ผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอน และนิสิตนักศึกษา เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางในการสร้างรูปแบบการจัดตั้งศูนย์ทรัพยากรการเรียนรู้ สำหรับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และก่อนการนำไปใช้ผู้วิจัยได้ทำการประเมินต้นแบบชิ้นงาน โดยผู้เชี่ยวชาญที่ได้ทำการประเมินให้การรับรองต้นแบบชิ้นงานว่าเป็นรูปแบบที่มีความเหมาะสมมาก สามารถนำไปใช้จริงได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ในการจัดตั้งศูนย์ทรัพยากรการเรียนรู้ควรเป็นการวางแผนศูนย์ที่มีขนาดเล็กก่อน แล้วค่อยขยายเป็นขนาดใหญ่ เพื่อเป็นการประหยัดงบประมาณ โดยให้คำนึงถึงส่วนที่มีความจำเป็นตามลำดับ
2. ในการจัดตั้งศูนย์ทรัพยากรการเรียนรู้ควรมีการพัฒนารูปแบบของศูนย์ให้ทันสมัยอยู่เสมอ เพื่อรองรับเทคโนโลยีที่พัฒนาขึ้นอยู่ตลอดเวลา

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยถึงแนวโน้มการพัฒนาศูนย์ทรัพยากรการเรียนรู้ในอนาคตในประเทศไทย
2. เปรียบเทียบความต้องการสื่อของนิสิตและอาจารย์ผู้สอน